

«Тасдиқ мекунам»

Ректори Донишгоҳи байналмилалӣ
забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи
Сотим Улуғзода доктори илми филология,
профессор Гулназарзода Ж.Б.

«04» апрели соли 2026

ТАҚРИЗИ МУАССИСАИ ПЕШБАР

ба диссертатсияи Гафурзода Гулзода Маҳкам дар мавзӯи «Хусусиятҳои адабӣ-бадеии ашъори бачагонаи Алӣ Бобочон» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илми филология, аз рӯи ихтисоси 6.2. Филология (6.2.15. Адабиёти тоҷик, равобити адабӣ).

Мутобиқати мавзӯ ва мухтавои диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ. Диссертатсияи Гафурзода Гулзода Маҳкам дар мавзӯи «Хусусиятҳои адабӣ-бадеии ашъори бачагонаи Алӣ Бобочон» ба банди 5-уми бахши «Соҳаи таҳқиқот»-и шиносномаи ихтисоси 6.2. Филология (6.2.15. Адабиёти тоҷик, равобити адабӣ) мувофиқат мекунад.

Мубрамии мавзӯи таҳқиқ. Барои бачагон таълиф намудани асарҳои бадеӣ, таълимӣ ва ахлоқӣ таърихи дерина дорад. Эҷоди «Андарзи Озарбоди Меҳраспандон», «Қобуснома»-и Кайковус, «Баҳористон»-и Ҷомӣ гувоҳи ин андеша аст. Аз ин бармеояд, ки адабиёти бачагона баробари адабиёти калонсолон дар ҳар давраи замон вучуд доштааст ва онро адибони закино хушманди мо ҳаргиз сарфи назар накардаанд. Асри XX марҳилаи ҷадиди адабиёти бачагона ба шумор меояд. Маҳз дар ҳамин давра ин адабиёт ба қуллаи инкишофи худ расид, эътибори хос пайдо намуд ва намоёндагони худро соҳибгардид. Аз ҷумлаи адибоне, ки эҷодиёти худро ба ин адабиёт ихтисос доданд, Мирсаид Миршакар, Абдусалом Дехотӣ, Гулҷеҳра Сулаймонӣ, Убайд Раҷаб, Нуъмон Розик, Абдумалик Баҳорӣ, Аминҷон Шукӯҳӣ ва дигарон мебошанд. Дар миёни ин адибон Алӣ Бобочонро низ метавон ворид намуд, ки тамоми умри бобаракати худро ба таъмини рушди нумӯш ва пешрафтҳои адабиёти бачагонаи тоҷик бахшидааст. Ин адиби ҳунарманд ва шоири маҳбӯб эҷодиёти боюғановатмандеро аз худ ба мерос монда, дар ҳилоли онҳо мавзӯҳои замонавӣ, андешаҳои хуби ба зеҳни бачагон мувофиқро ҷо додааст. Андешаҳо ва ғояҳо, ки Алӣ Бобочон дар ашъори бачагонааш пеш гузоштааст, бо моҳияти олию пухтаи худ арзиши ҳешро гум накардаанд. Доир ба рӯзгору осори Алӣ Бобочон суханшиносон ва мухлисони ашъори вай фикрҳои ҷолибу қобили таваҷҷуҳ иброз дошта бошанд ҳам, то кунун дар ин бора дар адабиётшиносӣ таҳқиқоти монографияе анҷом наёфтааст. Таълифи диссертатсияи Гафурзода Гулзода

Маҳкам дар мавзуи «Хусусиятҳои адабӣ-бадеии ашъори бачагонаи Алӣ Бобочон» саривактӣ буда, саҳифаи тозаеро дар омӯхтани зиндагинома, мероси адабӣ ва дастовардҳои хунарии Алӣ Бобочон боз менамояд. Ҳамаи инҳо мубрамии мавзуи таҳқиқро бармало мекунад.

Дарачаи асосноккунии гузоришҳои илмӣ, хулосаю пешниҳод, ки дар диссертатсия оварда шудаанд. Диссертант дар асоси адабиёти назариявӣ ва сарчашмаҳои илмиву адабӣ мавзуи таҳқиқоти интиҳобкардаи хешро ба риштаи таҳқиқ кашидааст. Таъкид бояд намуд, ки гузоришҳои илмӣ ва хулосаву пешниҳодоти диссертант аз таҳқиқоти масоили фаслҳо ва бобҳои диссертатсия берун омадаанд ва ҷустуҷӯю кӯшишҳои муваффақонаи ӯро нишон медиҳанд. Дар маърузаҳо ва мақолоти илмӣ таълифнамудаи диссертант муҳимтарин масъалаҳои мавзуи таҳқиқ арзёбӣ шудаанд ва онҳо дар раванди таълиму тадриси таърихи адабиёти муосири тоҷик, адабиёти бачагонаи тоҷик, каломи бадеъ, робитаҳои адабӣ, назмшиносӣ, назарияи адабиёт ва ғайра муфид мебошанд.

Навгонии илмӣ таҳқиқ ва саҳеҳии натиҷаҳои гирифташуда. Дар адабиётшиносии муосир мавзуи «Хусусиятҳои адабӣ-бадеии ашъори бачагонаи Алӣ Бобочон» бори аввал ба таҳқиқи монографӣ кашида шудааст. Дар он диссертант бо таъкид ба маводди сарчашмаҳои илмӣ адабӣ зиндагиномаи адибро дар иртибот ва вазъи сиёсӣ адабии замон барқарор намуда, мақоми шоирро дар адабиёти бачагонаи тоҷик бо даврабандии эҷодиёташ нишон додааст. Ҳамчунин, дар ин таҳқиқот хусусиятҳои мавзӯӣ, жанрӣ, ғоявӣ, сохторӣ ва бадеии ашъори Алӣ Бобочон муайян шудааст. Андешаҳо бо далелҳо тақвият ёфта, илман асоснок карда шуда, натиҷагирӣ гардидаанд, ки ба навгонӣ ва ситҳати натиҷаҳои таҳқиқ ишорати возеҳ доранд.

Аҳаммияти илмӣ ва амалии натиҷаҳои диссертатсия дар он мушаххас мегардад, ки Ғафурзода Гулзода Маҳкам як мавзуи таҳқиқнашудаи адабиёти бачагонаи тоҷикро ба пажӯҳиши ҷомеъагирӣ гирифтааст ва он марбут ба рӯзгори осори Алӣ Бобочон мебошад. Равиши таҳқиқ ва масъалаҳое, ки аз таҳқиқоти диссертант бармеояд, метавонад ғановати адабиётшиносии муосирро дар бахши таҳқиқи ҳаёт ва эҷодиёти адибони бачагона бой гардонад. Ҳамчунин, дастовардҳо ва натиҷагирӣҳоеро, ки дар диссертатсия дарҷ ёфтаанд, дар таҳияи китобҳои дарсии марбут ба адабиёти бачагона, таърихи адабиёти муосир, назмшиносӣ, назарияи адабиёт, сабкшиносӣ, робиташиносӣ, китобшиносӣ, шарҳи матни адабӣ, навиштани рисолаҳои илмӣ, рисолаҳои магистрӣ, рисолаҳои хатм, корҳои курсӣ чун сарчашмаи муътамад ва адабиёти ёрирасон метавон истифода намуд.

Дарачаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ, дурустӣ ва асоснокии натиҷаҳои таҳқиқ. Аз матни диссертатсия бармеояд, ки диссертант мутолиаи зиёд кардааст ва маводди вофири илмӣ адабиеро дар таҳқиқи мавзӯ зерӣ даст

доштааст. Иқтибосоварии дуруст, таҳлили бодалел, хулосабарориҳои амиқ, пайгирӣ намудани методҳои мутадовили адабиётшиносӣ дар ҳалли масъалаҳои илмӣ дар таҳқиқот гувоҳи ин фикр буда, дараҷаи эътимодноқ, дурустӣ ва асоснокии натиҷаҳои пажуҳишро маълум намудааст.

Саҳми шахсии докталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар таҳқиқ. Масъалагузориҳо ва баррасиҳои мушаххаси илмӣ, зикри муҳимияти мавзуи таҳқиқ, масоили мавриди назари диссертант, нагонҳои ва сарчашмаҳои пажуҳиш, аҳаммияти назария амалии он, нуқтаҳои асосии ба ҳимоя пешниҳодшаванда, хулосаи натиҷагирӣҳои илмии диссертант ба таври кулӣ, саҳми шахсии ӯро бозтоб менамоянд. Илова бар ин, омӯзиши диду назарҳои муҳаққиқони ватанӣ хориҷӣ дар робита ба мавзуи мавриди таҳқиқ, баҳсу таҳлилҳои бомаврид, пешниҳоди дидгоҳҳои мухталиф, наشري мақолаҳои илмӣ, маърузаи гузоришҳои илмӣ дар робита ба мавзуи таҳқиқро метавон саҳми шахсии диссертант донист. Дар баробари ин, саҳми боризи диссертантро ширкату суҳанронҳои дар маҳфили конференсияҳои илмӣ ва интишороти ӯ доир ба мавзуи диссертатсия дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон низ собит менамоянд.

Наشري натиҷаҳои таҳқиқ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи илмӣ. Ҷанбаҳои муҳими назариявӣ ва амалии таҳқиқот дар 7 мақолаи диссертант, аз ҷумла 4 мақолаи дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба таърифи расида, дарҷ ёфтааст.

Арзёбии мазмуни диссертатсия ва дараҷаи ба итмом расидани он. Сохтор ва ҳаҷми диссертатсия. Хусусиятҳои адабӣ-бадеии ашъори бачагонаи Алӣ Бобочон, ки дар диссертатсия мавриди арзёбӣ қарор гирифтааст, баёнгари он аст, ки таҳқиқи мазкур ба таври зарурӣ анҷомёфта буда, баҳси асосии он ҳангоми шарҳу баёни ҷанбаҳо ва хусусиятҳои адабӣ-бадеии ашъори бачагонаи Алӣ Бобочон, зиндагиномаву мероси адабӣ, мавзӯ, жанр ва устухонбандии ашъор, вижагӣҳои сохторию бадеии ашъори шоир, забони сабки ашъори ӯ ва монанди инҳо маводди қобили мулоҳиза аст. Дар маҷмӯъ, муаллиф бори аввал вазни ашъори адиб ва нақши қофияву радифро дар ашъори бачагонаи Алӣ Бобочон мушаххас намуда, забону сабки ашъори бачагонаи Алӣ Бобочонро мавриди таҳлилу таҳқиқ қарор додааст, ки аҳаммияти махсусро доро мебошанд.

Диссертатсияи Ғафурзода Гулзода Маҳкам аз муқаддима, се боб, нӯх фасл, хулоса, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқот, рӯйхати адабиёт ва интишорот аз рӯйи мавзуи диссертатсия иборат аст. Ҳаҷми умумии диссертатсия 186 саҳифаи чопи компютериро ташкил менамояд.

Дар муқаддимаи диссертатсия мубрамияти мавзуи таҳқиқ, дараҷаи омӯзиши он, робитаи таҳқиқот бо барномаҳои илмӣ, мақсаду вазоифи таҳқиқ, объект ва

предмети таҳқиқ, асосҳои методологӣ ва сарчашмаҳои он, равишҳо ва наwgониҳои таҳқиқ, нуктаҳои асосии ба ҳимоя пешниҳодшаванда, аҳамияти назарию амалии таҳқиқ, саҳми шахсии довталаби дараҷаи илмӣ, тасвиби амалии натиҷаҳои таҳқиқ ва ғайра ба таври муфасссал тархрезӣ гардидааст.

Боби аввали диссертатсия, ки **«Зиндагинома ва мероси адабии Алӣ Бобочон»** номгузорӣ шудааст, се фаслро дар бар мегирад. Фасли аввал **«Зиндагиномаи Алӣ Бобочон»** унвон гирифта, дар он доир ба тарҷумаи ҳолу дигар лаҳзаҳои ҳаёти шоир маълумоти муфасссал дода шудааст. Аз муҳтавои ин фасл равшан мегардад, ки шоир Алӣ Бобочон аз хурдсолӣ ба илму адабиёт шавқи беандоза дошта, ҳам солҳои мактабхонии хеш ва ҳам дар даври донишҷӯӣ аз толибилмони пешқадами муассисаи таълимӣ буда, дар омӯзиши илму фан басо фаъол будааст. Лаҳзаҳои гуногуни ҳаёти шоир бо пораҳои шеърии тарҷумаиҳолӣ ӯ мушаххасу мукамал гардидаанд.

Фасли дуюми боби мазкур **«Ашъори бачагонаи шоир дар замони Шуравӣ»** унвон дорад, ки дар ин фасл диссертант аз маҷмуаи аввалини шоири ҷавон – «Бачаҳои хуб» ном мебарад ва таъкид менамояд, ки ин маҷмуа соли 1963 ба таъъ расида, аз 44 саҳифа иборат аст ва 24 шеърро фарогир мебошад. Баррасии муҳтавои ҳар яке аз ин шеърҳои маҷмуа бисёр бамаврид амалӣ шудааст. Аз ҷониби диссертант муайян шудааст, ки маҷмуаи дуюми ашъори бачагонаи Алӣ Бобочон соли 1965 бо номи «Мусича» аз тариқи нашриёти «Ирфон» нашр гардидааст. Соли 1971 ба ҷоп расидани маҷмуаи тозаи ашъори бачагонаи адиб бо номи «Некӣ ба некӣ» аз рушди истеъдоди шоир дар эҷоди шеърҳои бачагона дарак додааст. Фасли сеюми боби якуми диссертатсия **«Осори бачагонаи Алӣ Бобочон дар замони Истиклоли давлатии Тоҷикистон»** номгузорӣ шуда, диссертант ашъори аз соли 1991 то охири умр эҷоднамудаи шоир (яъне, то соли 2020)-ро мавриди таҳқиқ қарор додааст. Муайян гардидааст, ки маҷмуаҳои шеърии барои бачагон эҷоднамудаи ӯ дар ин давра, аз қабili «Атри кӯхистон» (1993), «Баҳори сулҳ» (2002), «Муסיқии баҳор» (2008), «Сад барги Ҳисор» (2001), «Илҳами Роғун» (2010), «Наврӯзи наврасон» (2012), «Алифҳои паррандаҳо» (2013) ва ғайра аз «ҷиҳати мазмун ва мундариҷа аз ашъори бачагонаи давраи Шуравии шоир тафовути ҷиддӣ дошта, тобишҳои иҷтимоии ашъораш ҷилои тоза пайдо кардаанд» (Дисс., 65).

Боби дуюми диссертатсия **«Мавзӯ, жанр ва устухонбандии ашъори Алӣ Бобочон»** унвон гирифта, аз се фасл иборат мебошад. Фасли аввал **«Мавзӯ ва мундариҷаи ашъори бачагонаи Алӣ Бобочон»** ном дошта, диссертант нахуст дар таъа бо осори пажӯҳишӣ, сарчашмаҳои илмӣ ва осори ҳуди шоир ашъори бачагонаи шоирро аз рӯи ҷаҳор зинаи инкишофи кӯдакон мавриди таҳлил қарор дода, табақабандӣ кардааст. Муҳаққиқ дуруст баррасӣ намудааст, ки дараҷаи азхудкунӣ ва завқи хонандагон дар ҳар синну сол муҳталиф аст ва бе донишани

психологияи кӯдакон адиб ба комёбиҳои эҷодӣ мушарраф шуда наметавонад. Дар диссертатсия бо овардани пораҳои шеърӣ мушаххас собит гардидааст, ки ашъори бачагонаи А. Бобочон аҳаммияти назарраси эстетикӣ, маърифатӣ ва тарбиявӣ доранд. Фасли дуюми боби дуюм **«Жанр ва устухонбандии ашъори бачагонаи шоир»** номгузорӣ шуда, сухани диссертант аз тақсимбандии жанрҳо, шаклҳои шеърӣ ва вижагиҳои онон оғоз мешавад. Ҳар як маҷмуа бо тафсилоти илмӣ аз рӯйи жанрҳо табақабандӣ гардидаанд, чунончи маҷмуаи «Зардолуи маҳтобӣ» (1988) аз 135 шеъри ҷаҳорпора, 28 шеъри дар шакли маснавӣ, 5 ғазал, як қитъа, 8 суруд, 3 масал, 4 шеъри мусаддасгуна, 30 шеъри ҳаҷвӣ, 4 чистон, 1 ривоят, 5 афсона, 1 тамсил ва як қисса иборат мебошад. Муҳаққиқ бо ҷуръати хосса ақидаҳои илмӣ хешро дар муқобили афкори адиб овардааст. Масалан, шеъри «Тути заминӣ»-ро бар ҳилофи муаллиф аз ҷиҳати оҳанг ва банду баст таронаи бачагона номидааст, ки қобили қабул аст. Дуруст баён гардидааст, ки асарҳои манзуми шоир ҷанбаҳои ақливу нақлӣ доранд ва дар худ эҳсосу андеша, ҷаҳонбинӣ ва тафаккури муаллифро ба таври васеъ гунҷонидаанд. **«Хусусиятҳои ғоявии ашъори Алӣ Бобочон»** фасли сеюми боби дуюм ба шумор меравад, ки дар он диссертант ба хусусиятҳои бадеӣ-ғоявии ашъори шоир таваҷҷуҳи хосса зоҳир намуда, қайд кардааст, ки ӯ «бадеиятро ба хоҳири ғоя ва ғояро ба хоҳири бадеият пос доштааст» (Дисс., 114). Агар шоир дар даврони Шуравӣ таълимоти Ленин ва ғояҳои Инқилоби Октябр тарзи ҳаёти сотсиалистиро тараннум карда бошад, дар идомаи фаъолияти эҷодӣ ғояҳои тозаи дигарро пайгирӣ кардааст ва бо ба даст омадани Истиқлоли Тоҷикистон тазвиҷи бадеият ва ғоя, озодию мустақилият ва ҳештаншиносию арзишҳои миллиро мақсаднок истифода кардааст. Ғояи асосӣ, ки шоир онро пайваста пайгирӣ ва тасвир кардааст, меҳнатдӯстӣ ва омӯзиши илму ҳунар буда, шеърҳои зиёди алоҳида ва силсилаи шеърҳои дostonҳои адиб фарогири чунин ғояҳои олию наҷиб мебошанд. Дар диссертатсия нишон дода шудааст, ки ғояҳои ашъори бачагонаи Алӣ Бобочон бештар ҷанбаҳои маърифатӣ доранд ва онон ба талаби давраи замони мувофиқат намуда, аз ҷанбаҳои тарбиявӣ маърифатӣ ӯрӣ нестанд.

Боби сеюми диссертатсия **«Вижагиҳои сохтори бадеи ашъори бачагонаи Алӣ Бобочон»** унвон дорад ва аз се фасл иборат аст. Дар фасли якум – **«Вазни ашъори бачагонаи Алӣ Бобочон»** диссертант дар бораи вазни ҳичоӣ дар ашъори бачагона изҳори ақида намуда, ҷанде аз шеърҳои ҳичоӣ адибро мавриди таҳлил қарор додааст. Баъдан, диссертант ба таҳлили ашъори суннатии бачагонаи Алӣ Бобочон дахл намуда, вазни ғазалу рубоӣҳо ва дигар шаклҳои шеърӣ дар вазнҳои ҳазҷ, рамал, раҷаз, музореъ ва ҳафиф муайян кардааст. Ба андешаи ӯ, «шоир тавонистааст, ки бо истисноӣ якҷанд шеърҳои таронаи алоҳида дар вазни ҳичоӣ ҳам ба талаботи вазни арӯз риоя кунад ва ин амал аз муҳассаноти шеъри ӯст» (Дисс., 134). Яъне, бисёре аз ашъори дар вазни ҳичо

сурудаи шоирро аз рӯи меъёри вазни арӯз низ метавон таҳлил намуд. Фасли дуюми боби сеюми диссертатсия **«Нақши қофия ва радиф дар ашъори бачагонаи шоир»** унвон гирифта, дар он дар бораи усулҳои гуногуни қофиябандӣ, мавқеи қофия дар шеърҳои суннатӣ ва, алаҳусус, дар ашъори бачагонаи Алӣ Бобочон маълумот додааст. Таъкид гардидааст, ки қофия дар шеър аз унсурҳои зарурӣ махсуб гардида, хонанда шеъри беқофияро пазиروي намекунад ва қофияҳову калимаҳои хушохонг қимати бадеӣ ва эстетикӣ шеърро меафзоянд. Аз тарафи диссертант муайян карда шудааст, ки бештари ашъори бачагонаи шоир аз рӯи қофиябандии ғазал (аа ба ва га ға да...), маснавӣ (аа бб вв гг ғг дд...), қитъа (ба ва га ға да...) ва ғайра эҷод шудаанд. Радиф низ дар шеъри форсии тоҷикӣ чун қофия нақши ба худ хосро дошта, дар ашъори шоир мавқеи ҷудогонаро доро мебошад. Мушаххас шудааст, ки ашъори мураддафи бачагонаи шоир бештар гӯшнавозу ба қалби хонандаи хурдсол наздик, хушохонг, хонданбоб буда, дар лавҳи хотир зуд нақш мебандад. **«Забону сабки ашъори бачагонаи Алӣ Бобочон»** фасли сеюми боби сеюм буда, дар он аз содагии баёни шоир, истифода аз забони зиндаи халқ, гӯйишҳои мардумӣ, зарбулмасалу мақолҳои мувофиқ ва чистону таронаҳо сухан рафтааст. Тавре ки ба мушоҳида расид, диссертант дақиқкорона собит намудааст, ки шоир дар эҷоди шеърҳои бачагона аз имконоти забони зиндаи мардум огоҳона ва муваффақона истифода карда, забону услуби ашъори хешро пурғановат гардонидаст. Истифодаи бамавқеи санъатҳои бадеии ташбеҳ, тавсиф, истиора, маҷоз, таҷнис, талмеҳ ва ғайра ба ашъори бачагонаи Алӣ Бобочон ҳусни тозаии бадеӣ ва маърифатӣ эстетикӣ бахшидаанд.

Хулоса ва натиҷагирӣҳои диссертант дар 10 банд оварда шудаанд, ки натиҷаи кӯшишҳо ва баррасӣҳои амиқи илмӣ мебошанд.

Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссия. Диссертатсияи мавриди назар, дар маҷмӯъ, ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон доир ба барасмиятдарории диссертатсия таҳия шудааст.

Мутобиқати таҳассуси илмӣ довталаб бо дараҷаи илмӣ. Диссертатсияи Ғафурзода Гулзода Маҳкам дар мавзӯи «Хусусиятҳои адабӣ-бадеии ашъори бачагонаи Алӣ Бобочон» ба талаботи бандҳои 31, 33, 34 ва 35-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз 30 июни соли 2021, таҳти № 267 тасдиқ шудааст, мувофиқ буда, муаллифи он ба дараҷаи илмӣ номзади илмҳои филологӣ, аз рӯи ихтисоси 6.2. Филология (6.2.15. Адабиёти тоҷик, равобити адабӣ) сазовор мебошад. Таҳқиқи диссертатсионӣ аз он ҷиҳат қобили дастгирӣ мебошад, ки дар он бевосита масъалаҳои муҳими адабиётшиносӣ ба монанди хусусиятҳои адабиву бадеии

ашъори бачагона, чанбаҳои хунари, забону сабк, шаклу мундариҷа, мавкеи қофияву радиф дар ашъор ва ғайра мавриди таҳлил ва таҷзия қарор гирифтаанд.

Эродҳо ва ҳолатҳои бахсталаб доир ба диссертатсия. Дар баробари дастовардҳои назаррас ва арзиши илмӣ диссертатсияи Ғафурзода Гулзода Маҳкам баъзе нуқсонҳои ҷузъӣ ба мушоҳида мерасанд, ки ислоҳи онҳо хусни корро афзун менамоянд:

1. Ғоя асоси ҳар асари бадеиро ташкил мекунад ва навъҳои ба худ хос дорад. Дар диссертатсияи мавриди тақриз, агар ғояҳои ашъори бачагонаи Алӣ Бобочон ба таври васеъ дар боби ҷудогона баррасӣ мегардид, сифати таҳқиқот беҳтар мешуд.

2. Дар қисме аз фаслҳои рисола (фаслҳои 1 ва 2-юми боби I ва фасли 3-юми боби II) сабки илмӣ таҳқиқот бо услуби публитсистӣ омезиш ёфтааст.

3. Дар қори диссертатсионӣ аҳёнан тақрори андешаҳо (дар фаслҳои сеюми боби дувум ва фасли савуми боби савум) он ҷо, ки сухан аз хусусияти ғоявӣ ва сабки баёни ашъори бачагонаи шоир меравад, ба мушоҳида мерасад.

4. Дар рӯйхати адабиёт манбаъҳои интернетии истифодашуда зикр мегардиданд, хусни рисола бештар меафзуд..

5. Дар фасли якуми боби III – «Вазни ашъори бачагонаи Алӣ Бобочон» агар ҷиҳати омории истифодабарии вазни арӯз ва мушаххасоти бахрҳои аслию фаръии арӯзи тоҷикӣ дар ашъори бачагонаи шоир мавриди таҳлилу баррасӣ қарор мегирифт, беҳтар мебуд.

Камбудии зикршуда хусусияти тавсиявӣ дошта, ба арзиши илмӣ ва муҳтавои куллии таҳқиқоти диссертатсионӣ унвонҷӯ ҳалал ворид намекунад. Муаллиф вазифаҳои илмӣ таҳқиқотӣ дар наздаш гузоштаро дар сатҳи баланди илмӣ иҷро намуда, ба ҳадафҳои ниҳонии рисола даст ёфтааст.

Автореферати диссертатсия мувофиқи тартиби муқарраршуда барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои филологӣ таҳия гардида, муҳтавои асосии таҳқиқотро фаро мегирад. Дар он натиҷаҳои муҳими илмӣ асоснок карда шуда, паҳлуҳои гуногуни мавзӯ таҳлили ҳамҷонибаи худро ёфтаанд.

Хулосаи умумӣ оид ба диссертатсия. Хулоса, диссертатсияи Ғафурзода Гулзода Маҳкам дар мавзӯи «Хусусиятҳои адабӣ-бадеии ашъори бачагонаи Алӣ Бобочон» бо муобрамияти мавзӯ, навгониҳои илмӣ, арзиши амалию назарӣ ва умку вусъати пажӯҳиши мавзӯ ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқ буда, муаллифи он ба дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 6.2. Филология (6.2.15. Адабиёти тоҷик, равобити адабӣ) сазовор аст.

Тақризи муассисаи пешбар дар асоси муқаррароти бандҳои 76-79 ва 81-уми Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2021, таҳти №267 тасдиқ гардидааст, таҳия ва пешниҳод мешавад.

Такриз аз ҷониби номзади илмҳои филологӣ, профессори кафедраи назария ва таърихи адабиёти факултети филология ва рӯзноманигории Донишгоҳи байналмилалӣ забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба номи Сотим Улуғзода Шамсов Нурмад Сирочович омода гардида, дар ҷаласаи кафедраи мазкур санаи 3-юми апрели соли 2026 муҳокима ва тасдиқ шудааст.

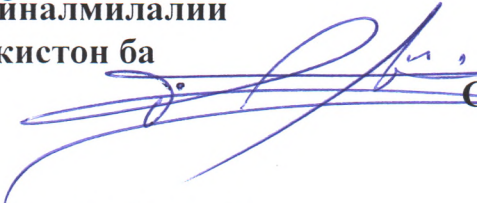
Дар ҷаласаи кафедра иштирок доштанд: 16 нафар.

Натиҷаи овоздиҳӣ: тарафдор – 16 нафар, зид – «нест», бетараф – «нест».

Суратҷаласаи №8, аз 03. 04. с. 2026.

Раиси ҷаласа:

доктори илмҳои филологӣ, профессор,
мудири кафедраи назария ва таърихи
адабиёти Донишгоҳи байналмилалӣ
забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба
номи Сотим Улуғзода

 Салими Хатлонӣ

Эксперт:

номзади илмҳои филологӣ, профессори
кафедраи назария ва таърихи адабиёти
Донишгоҳи байналмилалӣ
забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба
номи Сотим Улуғзода

 - Шамсов Нурмад
Сирочович

Котиби илмӣ ҷаласа:

номзади илмҳои филологӣ, дотсенти
кафедраи назария ва таърихи адабиёти
Донишгоҳи байналмилалӣ
забонҳои хориҷии Тоҷикистон ба
номи Сотим Улуғзода

 Боев Шавкат
Элмуродович

Имзоҳои С. Хатлонӣ, Н.С. Шамсов
ва Ш.Э. Боевро тасдиқ мекунам:
сардори раёсати кадрҳо ва корҳои
махсуси Донишгоҳи байналмилалӣ
забонҳои хориҷии Тоҷикистон
ба номи Сотим Улуғзода

 - Юсупова Бибиҷон
Ғаниҷоновна

Суроғаи муассисаи пешбар:

734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон,

шаҳри Душанбе, кӯчаи Ф. Муҳаммадиев, 17/6.

Телефон: +992-37) 2325029; 2325000; факс: +992372325003.

E-mail: rectorat/dbzkht.tj@mail.ru

03.04.2026